

Липа Владислав Іванович
курсант навчальної групи КП-731
Факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:
Березняк Василь Сергійович,
старший викладач кафедри
кримінального права та
кримінології Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ,
к.ю.н., с.н.с.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ДИТЯЧОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Профілактика злочинності неповнолітніх, що здійснюється органами Національної поліції, охоплює широке коло різноманітних за характером заходів безпосередньо спрямованих на ліквідацію протиправної поведінки неповнолітніх. Об'єктами профілактичного впливу ж криміногенні фактори, що детермінують формування особи молодих злочинців, ситуації, які обумовлюють правопорушення, полегшують їх скоєння. Таке попередження здійснюється на різних рівнях (у межах країни, міст, району, населеного пункту), широким колом суб'єктів профілактичної діяльності. Корисним у розробці та впровадженні програм профілактики правопорушень серед неповнолітніх міг би стати досвід діяльності німецьких організацій, які активно співпрацюють між собою.

У профілактиці правопорушень серед неповнолітніх німецькі державні та громадські організації використовують такі форми роботи, як екскурсії до поліцейських дільниць, спортивні змагання за участю учнів, вчителів та поліцейських, методи-дискусії, конкурси з правової тематики тощо [1, с.180]. Діють проекти з організації дозвілля неповнолітніх, у рамках яких відбувається покази фільмів, дискотеки, заняття з навчання гри на музичних інструментах.

Профілактика правопорушень проводиться також і масовими методами: поширення проводиться також і масовими методами: поширення інформаційних матеріалів, великих плакатів, кінопокази. Консультування проводиться, так само як і в Україні, на стаціонарних пунктах або телефонічно. Проте консультаційні пункти часто створюються за ініціативою та на базі поліцейських дільниць. В одному з німецьких міст реалізовувався проект, метою якого було зменшення злочинності серед неповнолітніх. Для цього серед добровольців було відібрано людей, які пройшли по передне

навчання. За підлітком, поведінка якого свідчила про можливість скоєння правопорушення, було закріплено добровольця – «контактну особу». Підліток міг звернутися до «контактної особи» за допомогою, обговорити проблеми, які виникають у школі чи вдома тощо. Профілактика правопорушень відбувається також за методикою «рівни-рівному», коли самі неповнолітні отримують правову підготовку та проводять заходи для своїх однолітків, організують їхнє дозвілля, здійснюють консультування [2, с. 101].

У вересні 1999 року в Буенос-Айресі група експертів ООН доопрацювала й переглянула Проект елементів відповідального запобігання злочинності, що окреслив як концептуальні напрями. Так і визначальні принципи, механізми й методи запобігання злочинності передбачає стратегію та ініціативу, спрямовані на забезпечення захисту й безпеки, і не використовує офіційні санкції системи кримінального правосуддя.

Запобігання має охоплювати всі форми злочинності насильства, віктимізації, а також урахувати інтернаціоналізацію злочинної діяльності, масштаби якої постійно зростають. Найефективніші програми ґрунтуються на мультифакторному підході, їх застосовують з періоду раннього дитинства. Вони спрямовані не стільки на індивіда (агресивна поведінка, стрес, навички подолання), скільки на несприятливі характеристики найближчого сімейного та соціального оточення (Dahlbergetal., 2001). Я вважаю, що таку програму доцільно використовувати для профілактики злочинності неповнолітніх дівчат маргінального середовища, оскільки здебільшого причиною їхньої девіантної поведінки є недоліки сімейного виховання, способу життя [3, с. 73]. У Великій Британії для запобігання злочинам серед неповнолітніх створено особливі підрозділи «дитячої поліції», які працюють з молоддю до віку 17-ти років, чия поведінка свідчить про деморалізацію. Між дирекцією шкіл і «дитячої поліцією» налагоджено постійний контакт. У взаємодії з населенням, британська поліція практикує три види контактів. Індивідуальний контакт полягає в морально-психологічному, контрольованому виливі поліцейського на конкретну людину. У деяких містах діють спеціальні служби поліцейських чиновників зі зв'язків з населенням [4, с. 135].

Отже, аналізуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що профілактика злочинності неповнолітніх – це система державних і суспільних заходів, спрямованих на усунення або нейтралізацію такої злочинності й послаблення її детермінантів, завданням якої є утримання неповнолітніх від учинення правопорушень і коригування поведінки осіб, які потенційно схильні вчиняти злочини. Беручи до уваги, досвід зарубіжних країн слід вивчати й упроваджувати закордонні методичні напрацювання, практичні прийоми в цій сфері, ураховуючи національні особливості, пов'язані з історичним розвитком нашої держави та сучасними трансформаційними процесами, що тривають у всіх сферах суспільного життя.

Бібліографічні посилання:

1. Сучасні стратегії міліції щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх : навч. Посібник / [Л.І. Мороз, Р.Г.Коваль, Д.М. Тичина та ін.]; за ред. Л.І. Мороз. Київ: Паливода А.В., 2008. 210 с.

2. Александров Ю.В. Криминологічна характеристика та попередження злочинності неповнолітніх. Криминологія і профілактика злочинів. 2000. С.95-104.

3. Криминальная политика и превенция: мировой опыт /под.общ. Ред. М.С. Крутера. М. : Альта,2007. 266с.

4. Організація діяльності поліції зарубіжних країн : навч. Посіб. / [В.О. Заросило, В.О. Басс, І.Р.Курилін, С.І. Братков]; за заг. Ред. В.Д, Гвоздецького. – Київ: Акд. Упр. МВС,2007. 250 с.

Михайленко Світлана Валеріївна

курсант навчальної групи ДР 642

факультету підготовки

фахівців для органів досудового

розслідування

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кисельов Ілля Олександрович

викладач кафедри кримінального

права та криминології

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ОСОБИСТІТЬ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ЗЛОЧИНЦЯ: КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

В контексті суспільно-небезпечного, виховного і протиправного діяння криминологія вивчає особистість злочинця. Про особистість злочинця говорять лише у зв'язку із вчиненням злочину. Криминологія вивчає значимі ознаки і якості осіб, які вчинили злочини, технологічні особливості особи зловмисника, проблематичний механізм його протиправної поведінки.

Розкриваючи саме особистість неповнолітнього злочинця, вчені використовують дані із різних галузей знань: кримінального права, кримінального процесу, криміналістики, криминології, соціології та психології тощо. Будь-який із розглянутих підходів до досліджування особистості неповнолітнього злочинця є, безсумнівно, важливим як з точки зору теорії, так і з точки зору практики. Слідчий, який проводить досудове розслідування щодо неповнолітнього, прокурор, що здійснює процесуальне керівництво, суд, в якому розглядаються матеріали кримінального провадження, повинен застосовувати комплексний підхід до вивчення особи неповнолітнього злочинця. Це потрібно для забезпечення об'єктивності досудового розслідування та правосуддя щодо неповнолітніх, які вчинили злочин, додержання їх прав з урахуванням вікових, соціально-психологічних, психофізичних та інших особливостей.